

Lekcia 3 Vianočné prípravy

Slovná zásoba:	vlastný, zdobiť, vytvoriť, opatrne, kapustnica, klobása, ryba, zemiakový šalát, oblátky, hubová polievka, halušky, škoricca, korenie, Vianoce, škriatok, tradičný, moderný
Vetné väzby:	Kedy bude sviatok?
Funkčné frázy:	Smiem si zobrať? Prepáč...
Inštrukčný jazyk:	podaj(me), spoj, utvor, prilož, prečiarkni, vyrieš zadanie
Pomôcky:	ilustrácie k príbehu Aničkin vianočný koláč; farebné stuhy

Privítanie

Učiteľ s deťmi sedí v kruhu, privíta ich básničkou, pričom voľne prechádza do dialógu o darčekom a pocitoch vianočného (zimného) obdobia.

*Želáme si dobrý deň,
šťastie, zdravie, pokoj len.
Každý bude veselý,
s darčekom sa podelí.*

1. Naladenie na tému

Učiteľ sa pýta detí: *Ako sa volá sviatok, na ktorý sa pripravujeme? Kedy budú Vianoce?* Učiteľ sa opätovne vráti ku kalendáru a aktuálnemu dňu v mesiaci. Spolu s deťmi zaznačia aktuálny deň. Učiteľ povie zadanie: *Prečiarknime dni, ktoré už boli v decembri. Spočítajme: Koľko dní zostáva do Vianoc?* Spolu s deťmi v kalendári spočítajú/skontrolujú, koľko dní zostáva do Vianoc. *Aký je výsledok/riešenie zadania?*

Vychádzajúc z aktuálneho dňa učiteľ kladie otázky o jedlách, ktoré deti majú na raňajky, obed a večeru v bežnom dni. *O kolkej raňajkuješ/obeduješ/večeriaš? Čo rád ješ na raňajky? Kto pripravuje raňajky? Aké jedlo si nosíš do školy? Môžeš ješť v škole?*

Po konverzácii o jedlách v bežné dni zadá otázku *Čo jeme na Vianoce?* V tejto konverzácii o jedlách, uvedie pojem *sviatočné jedlá*, ktoré pripravujeme pre špeciálne príležitosti. Môže tiež pokračovať v diskusii o tradičných a moderných jedlách (hubová polievka, kapustnica, halušky, zemiakový šalát, ryba, oblátky).

Pozn. pre učiteľa: Rozdelenie jedál na bežné a sviatočné/tradičné a moderné nie je vždy jednoznačné. Je potrebné brať do úvahy kultúrne a regionálne odlišnosti a zvyky.

2. Príbeh Aničkin vianočný koláč

Príbeh sa spája s predchádzajúcou aktivitou. Avšak pred samotným čítaním je vhodné vrátiť sa k slovnej zásobe činností v rodine. Učiteľ zameria pozornosť na špecifické činnosti prípravy vianočných sviatkov. Napr. *príprava na Vianoce, upratovanie, nakupovanie, príprava darčekom, pečenie, zdobenie atď.* Následne učiteľ predloží pred deti ilustrácie a číta príbeh – prvé čítanie.

V jedno zimné ráno sa malá Anička rozhodne, že upečie vianočný koláč pre svojich rodičov a súrodencov. Premýšľa. „Upečiem čokoládový alebo ovocný koláč?“ Má rada ovocie, najradšej jablká, hrušky a slivky. „Upečiem ovocný koláč.“ povie hlasno.

Do misky vkladá múku, cukor, maslo a vajíčka. Začne miešať. Zrazu sa z misky ozve sa slabý hlas: „Pomôž mi!“ Anička pozerá do misky: „Kto si? Kde si?“ Z misky sa zas ozve hlas: „Som rozprávkový šéfkuchár.“

Anička sa zvedavo naňho pozerá a pýta sa: „Čo robíš v mojej miske?“ „Strážim v miske všetko. Chcem ti pomôcť upiecť chutný koláč.“ „To je skvelé. To je super!“ teší sa Anička. „Pomôž mi, čo mám urobiť?“ Rozprávkový šéfkuchár ovoniava ingrediencie a dáva inštrukcie: „Pridaj škoricu, pridaj štipku perníkového korenia! Opatrne, naozaj len štipku!“ Anička rýchlo pridá škoricu aj korenie. Rozprávkový šéfkuchár znova ovoniava a zvolá: „Pridaj vanilku a mleté orechy.“ V miske všetko vonia. Rozprávkový šéfkuchár pokračuje: „Vylej cesto do formy a ulož naň ovocie!“ Anička naleje cesto do formy, ukladá naň kúsky ovocia a šup s ním do rúry. V kuchyni všetko vonia. Upečený koláč vyberie z rúry, položí na stôl a volá rodičov a súrodencov.

Rodičia ochutnávajú: „Je výborný, Anička! Ako sa ti to podarilo?“ „Pomáhal mi kamarát.“ odpovie Anička. Všetci sa dookola pozerajú, no nikoho nevidia.

3. Otázky zamerané na porozumenie príbehu:

Príbeh číta učiteľ po častiach – druhé čítanie. Pracuje s výrokmí/otázkami a odpoveďami áno – nie. Použití možno kartičky so symbolmi (zelená – áno, červená – nie, príp. dohodnuté symboly, napr. palec hore, palec dole, postaviť sa, kľuknúť si/zostať sedieť a pod.).

- Koláč peče mama./ Peče koláč mama?
- Koláč je čokoládový./Je koláč čokoládový?
- Pri pečení Aničke pomáha brat./ Pomáha Aničke pri pečení brat?
- Uvideli rodičia rozprávkového šéfkuchára? Atd'.

Otázky vyžadujúce krátku odpoveď (1-2 slová), ktorá priamo vyplýva z textu.

- Čo robí Anička v kuchyni?
- Pre koho peče koláč Anička?
- Aký koláč peče Anička?
- Aké ovocie má Anička rada?
- Kto jej pomáha?
- Čo poradil kamarát Aničke?
- Koľkokrát jej poradil?
- Do čoho naliala cesto?
- Kde sa piekol koláč?

Otázky na hľadanie riešení – rozvíjanie komunikačných schopností a tvorivého myslenia.

- Prečo rozprávkového šéfkuchára rodičia nevideli?
- Aký koláč by si upiekol/la ty (sám/sama/vlastnými rukami)?
- Komu by si upiekol koláč ty? Prečo?

4. Práca s ilustráciami Aničkin vianočný koláč

Učiteľ pracuje s ilustráciami k príbehu. Úlohou jedného dieťaťa je opísať ilustráciu, napr. čo v ilustrácii vidí – jednoduchý opis ilustrácie, resp. čo sa v ilustrácii odohráva – jednoduchý dej.

*Na stole je múka.
Na stole je cukor.
Anička pečie.*

*Aničke pomáha škriatok.
Škriatok radí Aničke.
Na stole sú vajíčka.*

5. Hra: Koláč

Vychádzajúc z príbehu o Aničke, navodíme hru v priestore triedy. Učiteľ na podlahe z farebných stúh vytvorí 3 farebné kruhy symbolizujúce koláče – červený koláč, zelený koláč, žltý koláč. Deti ich ozdobia dostupnými predmetmi. Učiteľ formuluje inštrukcie:

Na červený/zelený/žltý koláč polož jednu žltú ozdobu.

Na červený/zelený/žltý koláč pridaj/prilož do stredu/na okraje koláča päť ozdôb.

Na červený/zelený/žltý koláč poukladaj žlté ovocie.

V komunikácii s deťmi dbá učiteľ na dodržiavanie pravidiel slušného správania. Učí deti, napríklad, vyžiadať si predmet so slovami: *Smiem si zobrať? Prepáč, môžeš mi pomôcť? Posunieš sa? Môžeš mi podať... ?*

Pozn. pre učiteľa: V aktivite učiteľ môže použiť také ozdoby, ktoré mu poskytuje materiálne zabezpečenie školy, ale aj materiály priložené k jazykovému programu – loptičky, stuhy, papiere – obrázky s jedlom (ovocie).

6. Záver

Učiteľka sa rozlúči s deťmi riekankou/pesničkou.

*Ďakujeme, ďakujeme, že sme boli spolu.
Dovidenia, dovidenia, vidíme sa znovu.*

*Sneží, sneží, sneh sa sype,
Nezatváraj, mráz nás štípe.
Ústa máme od medu,
chceme spievať koledu.*

*Keď som išiel od Magdule,
stúpam som jej na snehule.
Búchali, čľapkali,
sivé očká plakali.*

*Sivé očká, čo plačete,
vari väčší koláč chcete?
Dám Vám aj iného,
medovníčka sladkého. (Š.Moravčík)*

